

ПОСЛОВНИЦА ЗА КУЛТУРНО-УМЕТНИЧКЕ ПРИРЕДБЕ
МИНИСТАРСТВА ЗА НАУКУ И КУЛТУРУ ВЛАДЕ Ф.Н.Р.Ј.
1948-1949

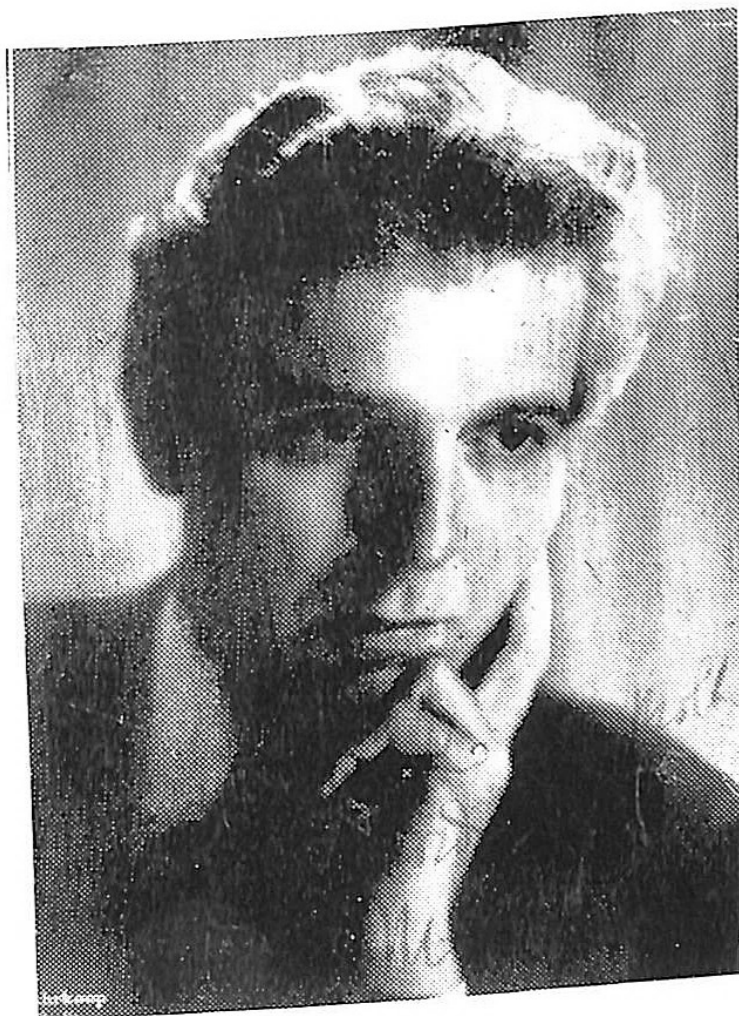
Коларчев народни универзитет

Београд, 7-1-1949 г. у 20 ч.

СИМФОНИЈСКИ КОНЦЕРТ
БЕОГРАДСКЕ ФИЛХАРМОНИЈЕ

диригент

ОСКАР ДАНОН

солиста
ЕНРИКО МАЙНАРДИ
виолончело — Рим

БЕДЖИХ СМЕТАНА

Три симфонијске поеме из циклуса

„Ma vlast“ — „Maja gabanina“

1 Влада

2 Шарка

3 Браник

О Д М О Р

АНТОН ДВОРЖАК

Концерт за виолинчело и оркестар Op. 34

Allegro

Adagio ma non troppo

Allegro moderato

„**Ма власт**“, несумњиво је најкапиталније дело Сметане. Он говори о својој домовини, о њеној прошлости, о њеној лепоти.

Др. Б. Зелени дао је песничка објашњења за сваку симфонијску поему.

1) „**Влтава**“ — Два извора извијају из хлада шумаветских гора један топао и беоо други хладан и озбиљан. Брзи вихови таласићи, спајајући се, јасно жуборе преко камења и светлосјају у сунчевом зраку. Од бистрог планиског потока у даљем току постаје река Влтава која просеца чешку земљу шумети све јаче уколико даље иде, пролазећи кроз тамно борје, кроз које одјекује ловачки рог хушог лова. Пролази кроз свеже њиве, одакле се чује кречка свирка: свадба, игра и весеље. У ноћи, при месечини, русалке воде своје које по њеним златним таласима у којима се из далека огледају озбиљне тврђаве, споменици давне ратне и ритерске славе. Код Светојанских спрудова Влтава шуми својим водама, промире и између планиског стена и доли своје таласе пробијајући се кроз разбачане блокове стеновитих каменова. Одатле, ушавши у широко ревно корито, достојанственим током иде ка Прагу, где је дочекује стародревни Вишнетрад. Влтава ту јури свом силном и славом да умакне погледу песника у даљину.

2) „**Шарка**“ то је симфонијска поема испуњена историјом чешких амазонки.

Шарка разочарана у љубави, пуна гњева, бесни против целог мушког рода: са њиме се амазонке боре на живот и смрт.

Витез Цирад излази против њих са својом дружином. На далеко и на широко чује се његов весели ход. Изненада му допре до ушну бољу вапај за дрво привезане девојке. То је лукава Шарка. Прави се као да је од својих другарица издана и везана за дрво, да би погинула. Цирад не може да одвоји очи од њених дражи, љубавица га чежња све више обузима и он, подавши јој се сасвим, одрешије Шарку.

Разумдано весеље! Дружина се растурила по пољу. Уз слатку меловину војници заборављају сваку опасност. Нију певали до дубоке ноћи. Мир настаје тек када сви пијани засне. Тада Шарка даде знак шумским рогом. Из шуме јој одговарају другарице и сво их са свију страна. Нападнувши на поспале војнике, побију их све. Освета слави свој мир.

3) „**Блатник**“ је пророчанска визија будуће славе и чешке величине, као и у свечаној опери „Либуша“.

Када су хуситски ратови прошли, сви јунаци из славних хуситских бојева повукли су се у брдо Блатник код Табора и чекају тамо, уснули су многе векове, час када ће их народ позвати на браник отаџбине.

Око брда, у коме спавају ратници, влада дражестан и свети мир природе. Све је у бујном зеленилу, и настир тамо чува стадо. Најличина је тишина.

Али доћи ће час када ће се из брда дићи моћне делње, да би помогле притиснутој домовини и да би народу повратиле слободу и снају.

Дворжаков концерт за виолинчело и-молл, оп. 194 настао је између 1894 — 1895 год. Дело је започето у Америци а завршено у Чешкој.

Концерт је настао у времену када је код Дворжака, који је тада живео у Америци, почео да се развија снадан осећај према домовини, нова претстава властите земље, што је створило дубоко надахнуће теме, топли, динамичне и сетне.

Дворжак у концерту ради са музичким темама, тако да их измењује користећи их у оркестру и солистичком инструменту. Композиција је троделна, у првом ставу „Allegro“ оркестар има интродукцију у којој се јавља цела тематска експозиција. Главна тема се развија из тишине и добива драмски снажан и изразити акценат. Друга тема, споредна, коју износи хорна је директн чежна и топло.

После овог уводног дела појављује се у облику импровизације солистички инструмент са главном темом. После обавезног споредног дела који је врло кратак долази реприза у којој се јављају обе теме у доста измењеном облику у карактеру час пуње меланхолије а час јуначки снажне. Други дес „Adagio ma non troppo“ има облик троделне песме. У звуку обоје, кларинета и фагота претставља се прва тема коју одмах преузима солистички инструмент.

Средњи део је патетичан и поред једноставности сугестиван.

Трећи став „Allegro moderato“ је у облику ронда. Главна тема је ритмички енергична у њој се супростављају разне епизоде. Тема у мирном темпу „Moderato“ је пуна чешког народног мелодијског гласа и када се глас соло инструмента споји са соло виолинском део долази до врхуња пуног радости. Након овог композитор епохира сећање на тему првог става која звучи свечано и свајно. Из овог израстају завршни акорди, који треба да израде одушевљење и срећу.

